

การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐: ราชอาณาจักรกัมพูชา*

นางสาวอรพรรณ แซ่เอี้ยว^๑

๑. บทนำ

เนื่องจากการค้ามนุษย์เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างร้ายแรง โดยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหนึ่งในภูมิภาคที่ประสบปัญหาการค้ามนุษย์เป็นอย่างมาก เนื่องจากการเปิดพรมแดนด้านต่าง ๆ ที่ทำให้การเดินทางข้ามแดนมีความสะดวกมากขึ้น และมีหลายประเทศในอาเซียนเป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางของการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและสาเหตุของการค้ามนุษย์ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานโยบายในการแก้ไขและป้องกันปัญหาดังกล่าวในอาเซียนได้ดียิ่งขึ้น จึงต้องศึกษาสถานการณ์การค้ามนุษย์ ตลอดจนการคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์ และการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศให้ถ่องแท้ ซึ่งบทความนี้เป็นกรณีศึกษาต่อจากการค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐: สาธารณรัฐฟิลิปปินส์^๒ ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ (Trafficking in Persons Report June 2017)^๓ เป็นสำคัญ โดยบทความนี้จะศึกษาปัญหาการค้ามนุษย์ในราชอาณาจักรกัมพูชา^๔ ซึ่งเป็น ๑ ใน ๖ ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ถูกจัดให้อยู่ใน Tier 2^๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐

* บทความนี้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

^๑ นักวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ อรพรรณ แซ่เอี้ยว, “การค้ามนุษย์ในประเทศสมาชิกอาเซียน พ.ศ. ๒๕๖๐: สาธารณรัฐฟิลิปปินส์”, ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๖๑.

^๓ Department of State USA, “Trafficking in Persons Report June 2017. ”, Accessed 19 February 2018, <https://www.state.gov/documents/organization/271339.pdf>

^๔ *Ibid*, p.113.

^๕ Tier 2 หมายถึง ประเทศที่รัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์ (the TVPA) อย่างเต็มที่ แต่ก็ได้มีความพยายามอย่างสำคัญที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรฐานของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์

๒. สถานการณ์การค้ามนุษย์ในกัมพูชา

ก่อนหน้านี้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กัมพูชาเคยถูกจัดให้อยู่ใน Tier 2 (Watch list) แต่ต่อมาภาพรวมของสถานการณ์การค้ามนุษย์และความพยายามที่เพิ่มขึ้นในการต่อต้านการค้ามนุษย์ของกัมพูชาตามรายงานการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ ทำให้ปัจจุบันกัมพูชาขยับขึ้นมาอยู่ใน Tier 2 ซึ่งหมายความว่า รัฐบาลกัมพูชา มีความพยายามอย่างมากที่จะพัฒนามาตรการในการต่อต้านการค้ามนุษย์ของประเทศตนให้เข้าสู่มาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์ (Trafficking Victims Protection Act: TVPA) แต่ยังไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้กัมพูชายังคงถูกจัดให้อยู่ใน Tier 2 เช่นเดิม ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ด้วยจำนวนคดีที่ได้รับการตัดสินว่าเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณให้แก่คณะกรรมการต่อต้านการค้ามนุษย์แห่งชาติ (national anti-trafficking committee) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งยังได้จัดทำแผนปฏิบัติการฉบับใหม่เพื่อหยุดยั้งการใช้แรงงานเด็กขูดหนี้ (child debt bondage) และการแสวงหาผลประโยชน์ด้านแรงงานเด็กในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลกัมพูชาไม่ได้ดำเนินการเพื่อยกระดับความพยายามสู่มาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์ (Trafficking Victims Protection Act: TVPA) ในหลายพื้นที่สำคัญในประเทศอย่างเพียงพอ และแม้ว่าการทุจริตในท้องถิ่นจะนำมาซึ่งการค้ามนุษย์ในภาคส่วนต่าง ๆ และประชากรกลุ่มเสี่ยงทั้งหลาย แต่รัฐบาลก็ไม่ได้ดำเนินการสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดี หรือพิพากษาลงโทษการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยิ่งไปกว่านั้น ศาลยังคงพิจารณาพิพากษาคดีการค้ามนุษย์ทางเพศ (sex trafficking) ด้วยการตัดสินลงโทษปรับแทนการลงโทษจำคุกอีกด้วย

ข้อมูลตามรายงานฯ พ.ศ. ๒๕๖๐ ระบุว่ารัฐบาลกัมพูชาไม่ได้จัดการปัญหาการค้ามนุษย์ภายใต้แนวทางการใช้เทคนิคทั่วไปสำหรับการสอบสวนลับในการปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ (undercover investigative techniques in anti-trafficking operations) ซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ยกเว้นขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจับกุมผู้ค้ามนุษย์ทางเพศ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อปรับปรุงการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือการกระจายข้อมูลที่สำคัญต่อการประสานความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ

ในเรื่องการค้นหาเหยื่อค้ามนุษย์และความพยายามให้การคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์ของรัฐบาลกัมพูชานั้นมีข้อจำกัดค่อนข้างมาก ซึ่งในบางครั้งทำให้มีการส่งตัวเหยื่อที่เป็นเด็กกลับสู่สภาพแวดล้อมที่ยังมีความเสี่ยงสูง รวมทั้งยังมีข้อจำกัดในการดูแลเหยื่อแรงงานค้ามนุษย์ที่เป็นเพศชายอยู่น้อยมาก แม้ว่าเหยื่อที่เป็นเพศชายจะมีอยู่ในสังคมเป็นจำนวนมากก็ตาม ทั้ง ๆ ที่มีเหยื่อดังกล่าวอยู่จำนวนมากไม่น้อย

อาจกล่าวได้ว่า กัมพูชาเป็นทั้งประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางการค้ามนุษย์ ทั้งในแง่ของการบังคับใช้แรงงานและการค้ามนุษย์ทางเพศ ชาวกัมพูชาทั้งที่เป็นผู้ใหญ่และเด็กได้อพยพ ย้ายถิ่นฐานเพื่อไปทำงานในประเทศอื่น ๆ ทั้งในภูมิภาคเอเชียและในตะวันออกกลางมากขึ้นทวีคูณ และส่วนใหญ่จะถูกบังคับใช้แรงงานในเรือประมง เกษตรกรรม การก่อสร้าง โรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งถูกกดขี่เป็นทาสรับใช้ภายในประเทศ (domestic servitude) นั้น ๆ

นอกจากนี้ ชาวต่างชาติที่ลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่จะได้รับความช่วยเหลือจากนายหน้าผู้จัดหางานที่ไม่มีใบอนุญาต ซึ่งเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ แต่ไม่ได้หมายความว่า การใช้นายหน้าที่ได้รับอนุญาตจะไม่ทำให้เกิดการค้ามนุษย์ขึ้น ในทางตรงกันข้าม แรงงานต่างชาติที่เข้าเมืองมากับนายหน้าเหล่านี้ ก็ยังคงกลายเป็นเหยื่อการถูกบังคับใช้แรงงาน หรือการค้ามนุษย์ทางเพศอยู่ ทั้งนี้ เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนจะมีความเสี่ยงสูงต่อการถูกบังคับใช้แรงงาน รวมถึงการใช้แรงงานทาสภายในประเทศและถูกบังคับขอทาน (forced begging) หรือเร่ขายของข้างทาง (street vending) ซึ่งส่วนใหญ่มักจะได้รับการอำนวยความสะดวกหรือสมรู้ร่วมคิด โดยคนในครอบครัวของเด็กเอง

สำหรับแรงงานกัมพูชาที่เข้ามาในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นแรงงานชายชาว กัมพูชาที่ถูกจ้างไปทำงานบนเรือประมงในประเทศไทย และถูกบังคับใช้แรงงานบนเรือของคนไทยใน น่านน้ำสากลซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก และมีรายงานว่าชายชาวกัมพูชาจะถูกกระทำทารุณโดยกัปตัน หรือหัวหน้าผู้ควบคุมเรือชาวไทย ถูกหลอกให้ทำงาน หรือทำงานโดยได้รับค่าจ้างน้อยมาก และถูกกัก ให้อยู่บนเรือนานหลายปี บางรายหลบหนีออกมาได้และถูกพบในมาเลเซีย อินโดนีเซีย มอริเชียส ฟิจิ เซเนกัล แอฟริกาใต้ และปาปัวนิวกินี

นอกจากนี้ องค์การสหประชาชาติ (UN) รายงานว่า มีหญิงสาวชาวกัมพูชาจากพื้นที่ใน ชนบทจำนวนมากที่ถูกหลอกให้ไปท่องเที่ยวในจีนเพื่อไปแต่งงานกับชายชาวจีน ยิ่งไปกว่านั้น หญิงสาวกัมพูชาบางรายซึ่งถูกบังคับให้แต่งงานนั้น ยังต้องเผชิญกับการถูกบังคับใช้แรงงานในโรงงาน หรือบังคับให้ค้าประเวณีเพื่อใช้หนี้ที่พวกเขามีด้วย

๓. การฟ้องร้องดำเนินคดีค้ามนุษย์ในกัมพูชา

รัฐบาลกัมพูชาเพิ่มความพยายามในการใช้บังคับกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ ซึ่งเห็นได้จากจำนวนคดีค้ามนุษย์ที่ถูกศาลตัดสินมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อน ๆ ทั้งนี้ โดยได้ใช้บังคับกฎหมาย ว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์และการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในเชิงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ (Law on the Suppression of Human Trafficking and Commercial Sexual Exploitation, 2008) ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ไว้แจ้งชัดในข้อ ๑๒ - ๓๐ โดยห้าม

การค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบ และกำหนดระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๗ - ๑๕ ปี แต่ในกรณีที่สถานการณ์ร้ายแรงมีระวางโทษจำคุกสูงถึง ๒๐ ปี ซึ่งเมื่อเทียบกับอาชญากรรมร้ายแรงอื่น ๆ เช่น การข่มขืน กระทำชำเรา ฯลฯ แล้ว บทบัญญัติและอัตราโทษดังกล่าวนี้ถือว่าเข้มงวดและได้สัดส่วนเพียงพอที่จะนำไปใช้บังคับต่อต้านและปราบปรามการค้ามนุษย์ในกัมพูชาได้

อย่างไรก็ดี รัฐบาลกัมพูชาไม่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนถึงความพยายามในการใช้บังคับกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศาลจังหวัด แต่อย่างไรก็ดี รัฐบาลได้จัดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารข้อมูล ซึ่งได้รับความร่วมมือด้านข้อมูลจากรายงานของสื่อมวลชนและองค์กรที่มิใช่ภาครัฐ (Non Governmental Organizations: NGOs) ที่แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้ฟ้องร้องดำเนินคดีกับบุคคลจำนวน ๕๓ ราย^๖ ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์หรือบัญญัติที่เทียบเท่ากันในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๕๙ (penal code in 2016) ของกัมพูชา

คณะกรรมการต่อต้านการค้ามนุษย์แห่งชาติ (National Committee for Counter Trafficking: NCCT) รายงานว่าศาลได้ตัดสินลงโทษผู้ค้า อย่างน้อย ๑๐๐ ราย มีบางรายอยู่ในระหว่างการพิจารณาตัดสินของศาลในขณะที่จัดทำรายงานนี้^๗ ซึ่งค่อนข้างแตกต่างจากปีก่อน ๆ ที่รัฐบาลไม่ได้จัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดี หรือการพิพากษาลงโทษบนพื้นฐานของรูปแบบหรือประเภทการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

อนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐระบุว่า ความเสี่ยงที่ทำให้ขอบเขตการค้ามนุษย์ขยายวงกว้างออกไป อาจเนื่องมาจากกรณีความล้มเหลวของเจ้าหน้าที่ด้านแรงงานในการตรวจสอบบริษัทจัดหางานอย่างเข้มงวด และกรณีที่บริษัทจัดหางานเหล่านี้ได้อนุญาตให้นายหน้าอิสระมีการรับช่วงสิทธิในนามของตนเพื่อดำเนินธุรกิจต่อไป นอกจากนี้ยังมีความเป็นไปได้ที่คดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์จะมีผู้ต้องสงสัยที่เป็นชาวต่างชาติมากกว่าชาวกัมพูชา

ทั้งนี้ องค์กรที่มิใช่ภาครัฐรายงานว่า ศาลได้พิจารณาตัดสินคดีค้ามนุษย์ทางเพศอย่างต่อเนื่อง ด้วยการตัดสินลงโทษเป็นจำคุกแทนการลงโทษจำคุก แต่คดีส่วนใหญ่ภายหลังจากที่ครอบครัวของเหยื่อยอมตกลงกับผู้ค้าฯ นอกศาล เหยื่อยอมกลับคำให้การ ซึ่งทำให้ยากแก่การฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไป นอกจากนี้ ตำรวจฝ่ายคดี (Judicial police) ยังขาดทรัพยากรในการตรวจสอบผู้ค้าฯ ทำให้ต้องปล่อยตัวไปในระหว่างการพิจารณาคดี และเกิดการหลบหนีก่อนวันนัดพิจารณาคดีได้

รัฐบาลกัมพูชายังคงคิดค้นและมอบเงินสนับสนุนเพื่อการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ ซึ่งในขณะจัดทำรายงาน พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการต่อต้านการค้ามนุษย์

^๖ พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐบาลกัมพูชาฟ้องร้องดำเนินคดีจำนวน ๖๙ คดี

^๗ เพิ่มจากจำนวน ๔๓ รายใน พ.ศ. ๒๕๕๘ และจำนวน ๒๙ ราย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗

แห่งชาติ (NCCT) รายงานว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและจังหวัด พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้บังคับกฎหมาย เจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ และพนักงานขององค์กรที่มีใช้ภาครัฐที่เข้ารับการฝึกอบรมและเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์ มีจำนวนทั้งสิ้นกว่า ๗,๖๘๐ ราย

ในการนี้ องค์กรส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รัฐและองค์กรที่มีใช้ภาครัฐรายงานว่าความเชี่ยวชาญ ทางเทคนิคที่เพิ่มพูนมากขึ้นในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การสอบสวนลับ เพื่อลดความน่าเชื่อถือของคำให้การของพยานและปรับให้เหมาะสมกับลักษณะอันแท้จริงของการค้ามนุษย์ทางเพศ ถือเป็นหนึ่งในความจำเป็นเร่งด่วนของกัมพูชา และการจำกัดความสามารถของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการใช้บังคับกฎหมายมีผลต่อการติดตามตัวผู้ค้ามนุษย์ทางเพศอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่มีความเชื่อมโยงกับการค้าประเวณี (prostitution) เช่น เทศกาลลานเบียร์ (beer gardens) สถานอาบ อบนวด (massage parlors) ร้านเสริมสวย หรือร้านคาราโอเกะ เป็นต้น

การทุจริตประจำท้องถิ่นในทุกระดับนั้น ทำให้รัฐบาลกัมพูชาเข้าไปควบคุมและจำกัดความสามารถของพนักงานเจ้าหน้าที่บางรายอย่างเข้มงวดและเอาจริงเอาจังมากขึ้น เพื่อสร้างความก้าวหน้าในการจับกุมผู้ค้าฯ อย่างไรก็ตามในช่วงระหว่างที่จัดทำรายงาน พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังไม่พบข้อมูลว่ารัฐบาลกัมพูชาได้ทำการสอบสวน ฟ้องร้องดำเนินคดี หรือตัดสินลงโทษพนักงานเจ้าหน้าที่คนใดที่สมรู้ร่วมคิดในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์แต่อย่างใด^๔

๔. การคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์ในกัมพูชา

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ คณะกรรมการต่อต้านการค้ามนุษย์แห่งชาติได้ประกาศใช้แนวทางในการค้นหาเหยื่อค้ามนุษย์ฉบับใหม่ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นโดยกระทรวงสังคม กิจการทหารผ่านศึก และการฟื้นฟูสมรรถภาพของเยาวชน^๕ (Ministry of Social Affairs, Veterans, and Youth Rehabilitation: MoSVY) ด้วยความมุ่งประสงค์ในการรวมแนวทางการค้นหาเหยื่อที่แตกต่างกันเข้าด้วยกัน ตลอดจนแนวทางในการส่งต่อและส่งกลับสู่ถิ่นเดิมซึ่งเหยื่อค้ามนุษย์ โดยผ่านรัฐบาลและหน่วยงานที่ใช้บังคับกฎหมายและอาศัยความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐบาลกัมพูชายังคงปฏิบัติการคัดกรองเหยื่อชาวต่างชาติที่ถูกเนรเทศออกจากประเทศไทย จำนวนประมาณ ๕๕,๐๐๐ คน ณ ศูนย์ขนส่งในชายแดนปอยเปต (Poipet) อย่างไรก็ตาม ไม่มีรายงานว่า พบผู้ตกเป็นเหยื่อจำนวนเท่าใด และเป็นไปได้ว่าอาจล้มเหลวในการค้นหาเหยื่อค้ามนุษย์ ณ ศูนย์ดังกล่าว เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่ได้จัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวน

^๔ Department of State USA, *Supra* note 2, p.114.

^๕ คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

เหยื่อที่ได้ให้ความช่วยเหลือหรือส่งต่อ และไม่ทราบจำนวนรวมของเหยื่อที่ค้นพบ หรือได้รับความช่วยเหลือโดยองค์กรที่มีใช้ภาครัฐด้วย

พนักงานตำรวจได้ดำเนินการค้นหาและพบเหยื่อค้ำมนุษย์ และสามารถดำเนินการเพื่อส่งต่อเหยื่อค้ำมนุษย์ทางเพศและด้านแรงงานไปยังหน่วยงานของจังหวัดหรือองค์กรที่มีใช้ภาครัฐได้จำนวน ๓๒๖ ราย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน โดยรัฐบาลได้ดำเนินการให้มีที่พักพิงชั่วคราว (temporary shelter) ณ กรุงพนมเปญ (Phnom Penh) สำหรับเหยื่อค้ำมนุษย์และเหยื่ออาชญากรรมอื่น ๆ ที่เป็นสตรีจะมีการส่งต่อเหยื่อดังกล่าวไปยังที่พักพิงขององค์กรที่มีใช้ภาครัฐ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะให้ความใส่ใจดูแลเหยื่อค้ำมนุษย์ที่ถูกทารุณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ และรับเหยื่อไว้เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป

อย่างไรก็ตาม ความพยายามของกัมพูชาในการค้นหาเหยื่อค้ำมนุษย์นั้นยังคงมีไม่เพียงพอทำให้เหยื่อจำนวนมากยังคงอยู่ในความเสี่ยง และเจ้าหน้าที่ผู้บังคับกฎหมายมักจะขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการคุ้มครองเหยื่อและผู้กระทำผิด

อนึ่ง รัฐบาลยังคงพึ่งพาองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อให้การคุ้มครองเหยื่อค้ำมนุษย์เป็นสำคัญ แต่ทั้งนี้ไม่ได้ช่วยอำนวยความสะดวกในการปกครองดูแลเหยื่อค้ำมนุษย์ที่เป็นเด็กเท่าที่ควรเนื่องจาก บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่อนุญาตให้ทำข้อตกลงทางการเงินหรือให้ชำระหนี้เป็นตัวแทนการตัดสินใจที่รุนแรงกว่า อาจขัดขวางการให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้มีการคุ้มครองหรือพิทักษ์เหยื่อที่เป็นเด็ก ณ ที่พักพิงชั่วคราว และเมื่อปราศจากความยินยอมจากครอบครัว บางกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐจำต้องส่งเด็กกลับไปยังสถานที่ที่สภาพแวดล้อมมีความเสี่ยงสูง ซึ่งเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ซ้ำอีก

อีกปัญหาหนึ่งของกัมพูชา คือ คณะผู้แทนทางการทูตของกัมพูชาในต่างประเทศยังคงขาดงบประมาณสนับสนุนและประสบการณ์ที่เพียงพอต่อการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นและการส่งเหยื่อกลับประเทศ

ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศของกัมพูชา (Ministry of Foreign Affairs: MFA) ซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการช่วยเหลือเหยื่อค้ำมนุษย์ชาวกัมพูชาที่ถูกพบในต่างประเทศ ได้รายงานถึงการช่วยเหลือและส่งเหยื่อค้ำมนุษย์ชาวกัมพูชากลับประเทศจำนวน ๘๑๕ ราย จาก ๑๑ ประเทศ^{๑๐} ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับการช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ แต่อย่างไรก็ดี มีรายงานว่า

^{๑๐} ประกอบด้วย จากมาเลเซียจำนวน ๒๗๒ ราย เวียดนามจำนวน ๒๓๑ ราย ประเทศไทยจำนวน ๑๓๙ ราย อินโดนีเซียจำนวน ๗๘ ราย จีนจำนวน ๖๔ ราย ญี่ปุ่นจำนวน ๑๖ ราย สิงคโปร์จำนวน ๖ ราย โชมเลียจำนวน ๔ ราย สปป.ลาวจำนวน ๒ ราย รัสเซียจำนวน ๒ ราย และจากออสเตรเลียและซาอุดีอาระเบียประเทศละ

กระทรวงฯ ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานของกระบวนการในการค้นหาหรือการส่งเหยื่อค้ามนุษย์ชาว
กัมพูชาในต่างประเทศกลับประเทศอย่างเต็มที่ และไม่ได้เพิ่มมาตรการในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ
การใช้หนังสือเดินทาง ตลอดจนการออกนอกประเทศของชาวกัมพูชาเพื่ออพยพหรือย้ายถิ่นอย่าง
ถูกกฎหมายและปลอดภัย

นอกจากนี้ กระทรวงสังคมฯ (MOSAVY) รายงานว่ามีการส่งเหยื่อค้ามนุษย์ด้านแรงงาน
ชาวกัมพูชามาจากประเทศเวียดนามจำนวน ๑๙๕ ราย และมีการรับและส่งต่อเหยื่อค้ามนุษย์ทางเพศ
และด้านแรงงานจากประเทศไทยไปยังหน่วยบริการขององค์กรที่มีใช้ภาครัฐจำนวน ๓๘ ราย
โดยองค์กรที่มีใช้ภาครัฐบันทึกการรับเหยื่อชาวกัมพูชาไว้ ซึ่งเหยื่อที่ถูกเนรเทศจากเวียดนามแค่เพียง
ประเทศเดียว มีจำนวนถึง ๒๑๘ ราย เป็นเด็กจำนวน ๑๕๒ ราย และกระทรวงสังคมฯ ได้ส่งเหยื่อ
ค้ามนุษย์ไปยังเวียดนามหลังจากที่พวกเขาได้รับการดูแลในหน่วยพักพิงขององค์กรที่มีใช้ภาครัฐแล้ว
จำนวน ๑๓ ราย

ทั้งนี้ ไม่ปรากฏรายงานว่ารัฐบาลได้กำหนดโทษต่อเหยื่อค้ามนุษย์สำหรับการกระทำ
ความผิดที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ในการค้ามนุษย์แต่อย่างใด

ในการนี้ รัฐบาลกัมพูชายังคงทำงานร่วมกับองค์กรที่มีใช้ภาครัฐในด้านการริเริ่มโครงการ
ฝึกอบรมนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อจัดให้มีการสนับสนุนทางจิตวิทยาและสังคม (psycho-social
support) และบริการอื่น ๆ สำหรับเหยื่อค้ามนุษย์ที่คดีอยู่ในระหว่างกระบวนการพิจารณาคดีของศาล โดย
กระทรวงยุติธรรม (Ministry of Justice) ชี้แนะให้ศาลจังหวัดดำเนินโครงการสำหรับการพิจารณาคดี
ที่เป็นมิตรต่อเด็ก (child-friendly judicial program) อันมีวัตถุประสงค์ในการอำนวยความสะดวก
สำหรับการขึ้นให้การของเด็ก และอาศัยเทคโนโลยีการประชุมผ่านวิดีโอแทนในบางกรณี อย่างไรก็ตาม
ในทางปฏิบัติความอ่อนแอของระบบกฎหมาย ตลอดจนการขาดซึ่งการคุ้มครองเหยื่ออย่างเหมาะสม
เพียงพอ กระบวนการพิจารณาคดีที่ยาวนานเกินไป และความกลัวการตามล้างแค้นโดยผู้ค้าฯ อาจ
ขัดขวางความสมัครใจของเหยื่อในการให้ความร่วมมือกับรัฐในหลาย ๆ คดี และบางครั้งการที่เหยื่อซึ่ง
มีคุณสมบัติเหมาะสมตามหลักทฤษฎีในการได้รับการชดใช้หรือการชดเชยความเสียหายจากผู้ค้าฯ
สิ่งนี้จะถูกจำกัดโดยกฎหมายที่กำหนดให้ค่าสินไหมทดแทนนั้นจะจ่ายเฉพาะตามระยะเวลาจำคุก
ผู้ค้ามนุษย์^{๑๑}

อย่างไรก็ดี รัฐบาลกัมพูชาก็ไม่ได้นิ่งเฉยแต่ยังคงพยายามคุ้มครองเหยื่อค้ามนุษย์ในทุก
ระดับ ซึ่งในระดับระหว่างประเทศนั้น กัมพูชาได้ทำความตกลงกับซาอุดีอาระเบียเพื่อพัฒนา

๑ ราย ซึ่งส่วนใหญ่การส่งกลับประเทศจะได้รับการช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ (เพิ่มขึ้นจาก ๘๕๗ ราย ใน
ปี พ.ศ. ๒๕๕๘)

^{๑๑} Department of State USA, *Supra note 2*, p.115.

กระบวนการในการให้ความคุ้มครองแรงงานข้ามชาติด้วย แต่ก็ยังไม่แน่ชัดว่าได้มีการดำเนินมาตรการ
ไปตามความตกลงไปแล้วบ้างหรือไม่ อย่างไร

๕. การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในกัมพูชา

รัฐบาลกัมพูชามีความพยายามในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้น
โดยการประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการต่อต้านการค้ามนุษย์และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อ
ต่อต้านการค้ามนุษย์ภายในประเทศ และยังคงดำเนินการตามแผนปฏิบัติการแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
- ๒๕๖๑ (2014-2018 national action plan) พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณกว่า ๔ พันล้านเรียล
(เพิ่มขึ้นจากงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งจัดสรรงบประมาณ ๓.๖ พันล้านเรียล) นอกจากนี้
คณะกรรมการในท้องถิ่นยังร่วมมือกันในระดับจังหวัดอีกด้วย โดยองค์กรที่มีใช้ภาศิรัฐรายงานว่
รัฐบาลกลางได้จัดงบประมาณปานกลางสำหรับคณะกรรมการจังหวัดใน พ.ศ. ๒๕๕๙ และกระทรวง
แรงงานและการฝึกอาชีพ (Ministry of Labor and Vocational Training) ได้ออกแผนปฏิบัติการคัด
แยกที่มีวัตถุประสงค์ในการลดจำนวนแรงงานเด็กและแรงงานขี้ดหน้ในภาคบริการ เกษตรกรรม การทำ
เหมืองแร่ และภาคส่วนพลังงานให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. ๒๐๒๕ ผ่านการสร้างความรู้เพิ่มเติม
ปฏิบัติการทางกฎหมายและการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับภาคประชาสังคมโดยอาศัย
งบประมาณแผ่นดิน (national budget)

ทั้งนี้ องค์กรที่มีใช้ภาศิรัฐรายงานว่ ได้รับข้อร้องเรียนจากผู้ตกเป็นเหยื่อการแสวงหา
ประโยชน์โดยนายหน้าที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ในมาเลเซียจำนวน ๙๖ ราย ซึ่งรัฐบาลกำลังสืบสวน
สอบสวนและฟ้องร้องดำเนินคดีกับนายหน้าผู้จัดหาแรงงานอย่างผิดกฎหมายซึ่งอาจกระทำความผิด
ฐานค้ามนุษย์ แต่ยังไม่ปรากฏข้อมูลแน่ชัด

ด้านตำรวจต่อต้านการค้ามนุษย์ได้พัฒนาโครงการความรู้ของตนเองว่าด้วยเรื่อง
พนักงานตำรวจและกระบวนการในการป้องกันและรายงานอาชญากรรมค้ามนุษย์ผ่านสื่อเบ้เทจและ
ทำการฝึกอบรมในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๒,๙๒๖ ครั้ง

อนึ่ง นอกจากรัฐบาลกัมพูชาจะด้ทำความตกลงกับซาอุดีอาระเบียด้านการพัฒนา
มาตรการในการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ อันอาจเป็นประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้า
มนุษย์ได้แล้วนั้น รัฐบาลยังคงดำเนินการคัดกรองบุคคลตามมาตรการทางกงสุลเพื่อลดปัญหาการค้า
มนุษย์ทางเพศและการค้ามนุษย์ด้านแรงงานซึ่งเหยื่อที่เป็นสตรีชาวกัมพูชา ที่ตามมาด้วยการถูกบังคับ
แต่งงาน ทั้งนี้ โดยประสานความร่วมมือประเทศจีนด้วย

นอกจากนี้ ด้วยการสนับสนุนจากผู้บริจาคต่างชาติและผู้บริจาคในท้องถิ่น
ทำให้กระทรวงการท่องเที่ยวได้สร้างและเผยแพร่วัสดุตีพิมพ์ การกระจายเสียงผ่านวิทยุกระจายเสียง

ป้ายโฆษณาและป้ายประกาศเกี่ยวกับภัยอันตรายของการค้ามนุษย์ โดยมุ่งเฉพาะเจาะจงไปที่การท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก (child sex tourism) ถึงแม้ว่าความพยายามนี้จะเล็งไปที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมากกว่าชาวกัมพูชาที่เป็นแหล่งที่มาหลักของอุปสงค์สำหรับการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในเชิงพาณิชย์จากเด็กก็ตาม ในกรณีนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐรายงานว่าสามารถจับกุมชาวต่างชาติจำนวน ๑๒ ราย ที่ต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องร้องคดี หรือการตัดสินลงโทษใด ๆ ในกรณีเหล่านี้

อย่างไรก็ดี รัฐบาลกัมพูชายังคงจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรทางการทูตของตนด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ ก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติการด้านการรักษาสันติภาพในต่างประเทศอยู่อย่างต่อเนื่อง^{๑๖} เพื่อให้สามารถป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๖. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายงานการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่า ภาพรวมของสถานการณ์ของการค้ามนุษย์และความพยายามในการต่อต้านการค้ามนุษย์ของกัมพูชาที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาล มีความพยายามอย่างสำคัญที่จะนำตนเองเข้าสู่มาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ (TVPA) แต่กัมพูชาก็ไม่ได้กระทำตามมาตรฐานดังกล่าวอย่างเต็มที่เพียงพอที่จะขยับขึ้นไป Tier 1 เหมือนฟิลิปปินส์

กัมพูชาเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนที่เป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทางของการค้ามนุษย์ที่มีลักษณะเป็นการค้ามนุษย์ภายในประเทศและในระดับภูมิภาค เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศและด้านแรงงาน ทั้งนี้ เหยื่อการค้ามนุษย์ในกัมพูชามีทั้งเหยื่อที่เป็นเพศชาย สตรี และเด็ก แต่ส่วนมากบุคคลที่มีความอ่อนแอกว่าในด้านต่าง ๆ มักจะตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สตรีและเด็กผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ และถูกหลอกไปเพื่อบังคับแต่งงานกับชายชาวจีน

ถึงแม้ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลกัมพูชาจะให้ความสำคัญและมีความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อการต่อต้าน การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศ โดยการดำเนินการมาตรการฟ้องร้องดำเนินคดีฐานการค้ามนุษย์ การคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ทั้งโดยอาศัยความร่วมมือในระดับชาติและระดับระหว่างประเทศมาโดยตลอด และที่ผ่านมา ได้มีการฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานการค้ามนุษย์ไปแล้วเป็นจำนวนมาก แต่จากรายงานพบว่าแม้กัมพูชาจะมีกฎหมายด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ใช้บังคับอยู่ ซึ่งมีการกำหนดให้การค้า

^{๑๖} Ibid, p.115.

มนุษย์เป็นความผิดและกำหนดอัตราโทษที่เข้มงวดและรุนแรงได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับการกระทำ ความผิดอาชญากรรมร้ายแรงอื่น ๆ และแม้ศาลจะตัดสินคดีให้เป็นความผิดฐานค้ามนุษย์เพิ่มมากขึ้น จากปีก่อน ๆ ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติศาลมักตัดสินลงโทษให้ชำระหนี้ทางการเงินแทนการลงโทษชั้น ร้ายแรง ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติในกรณีครอบครัวของเหยื่อยอมตกลงตามข้อตกลงชำระหนี้ทาง การเงินดังกล่าว ทำให้ยากต่อการฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ค้าฯ ต่อไป ทั้งยังพบว่า เหยื่อเพศชายใน กัมพูชามีอยู่จำนวนมากแต่มาตรการในการดูแลและให้ความช่วยเหลือต่อเหยื่อเหล่านี้มีอยู่ไม่เพียงพอ ต่อความต้องการอีกด้วย

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการค้ามนุษย์เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์อย่างร้ายแรง ซึ่งนับเป็นอาชญากรรมร้ายแรงรูปแบบหนึ่ง ที่มีความหลากหลายด้านรูปแบบของ การกระทำและมีระดับความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพใน การพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างมาก และด้วยเหตุที่กัมพูชาและประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศอื่น ๆ ต่างมีพรมแดนที่เชื่อมโยงถึงกันได้ง่าย ทำให้ต่างก็เป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศทางผ่าน และ ประเทศปลายทางการค้ามนุษย์ในอาเซียน การที่กัมพูชาจะสามารถจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้อย่างมี ประสิทธิภาพหรือไม่นั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการพัฒนาประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศอื่น ๆ ด้วย และท้ายที่สุดก็จะส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งผลกระทบต่อประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในที่สุด

ดังนั้น ในทางปฏิบัติผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน และการพิพากษาลงโทษ ผู้กระทำความผิดนั้น ควรอาศัยบทบัญญัติกฎหมายที่มีอยู่กำหนดอัตราโทษที่ร้ายแรงให้เหมาะสมกับ การกระทำความผิดอาชญากรรมร้ายแรงเช่นนี้ เพื่อให้สามารถใช้บังคับกฎหมายได้สมกับเจตนารมณ์ สูงสุดของกฎหมาย และสามารถต่อต้านการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง รายงานการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของสหรัฐอเมริกา ได้มีข้อเสนอแนะถึงรัฐบาล กัมพูชา โดยมีสาระสำคัญ กล่าวคือ กัมพูชาควรเพิ่มศักยภาพในการสืบสวน สอบสวน และการฟ้องร้อง ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวดและแข็งขัน ทั้งควรตัดสินลงโทษผู้ค้าฯ อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะผู้ค้ามนุษย์ทางเพศและแรงงาน รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนรู้เห็นหรือสมรู้ร่วมคิดใน การค้ามนุษย์ด้วย กัมพูชาควรเพิ่มศักยภาพของตนในการใช้อำนาจตามกฎหมายผ่านเทคนิคในการ สอบสวนลับและเพิ่มความพยายามสำหรับการค้นหาตัวเหยื่อค้ามนุษย์ในประชากรกลุ่มเสี่ยง ตลอดจน ควรสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการดำเนินการดังกล่าว ควรเพิ่มศักยภาพ ด้านการให้บริการสำหรับเหยื่อที่เป็นเพศชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหยื่อเพศชายที่ถูกแสวงหาประโยชน์ ในการประมงพาณิชย์ และควรสร้างระบบการดำเนินกระบวนการและจัดสรรทรัพยากรหรือ งบประมาณในการช่วยเหลือเหยื่อชาวกัมพูชาผ่านคณะผู้แทนทางการทูตในประเทศที่มีผู้แทน

ทางการทูตของกัมพูชา รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณในการช่วยเหลือเหยื่อชาวกัมพูชาในประเทศที่ไม่มีผู้แทนทางการทูตของกัมพูชาให้เพียงพอด้วย และที่สำคัญกัมพูชาควรเพิ่มความรู้และตระหนักแก่สาธารณชนเกี่ยวกับขั้นตอนในการใช้เอกสารการเดินทางที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อความสะดวกและปลอดภัย

นอกจากนี้ กัมพูชาควรความพยายามอย่างแข็งขันต่อการตรวจสอบนายหน้าจัดหางานเอกชนและนายหน้าที่รับช่วงสิทธิ เพื่อป้องกันการหลอกลวงอันนำไปสู่การค้ามนุษย์ และควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่อนุญาตหรือยอมให้ผู้ค้าฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือชำระหนี้ทางการเงินแก่เหยื่อที่ถูกจำกัดให้ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจโทษจำคุกผู้ค้าฯ และดำเนินระบบในการตรวจสอบ การเก็บรวบรวม และการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อต้านการค้ามนุษย์และความพยายามในการคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ของรัฐบาล ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องในเรื่องของวิธีการที่คุ้มครองเอกลักษณ์ส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัวของเหยื่อการค้ามนุษย์ด้วย

ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลกัมพูชาต่อไปว่า การเพิ่มทรัพยากรให้แก่ตำรวจเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดตามตรวจสอบผู้กระทำความผิดที่ถูกปล่อยตัวในระหว่างรอการพิจารณาคดี ตลอดจนการเพิ่มโครงการที่จะช่วยสร้างความตระหนักแก่สาธารณชนอันมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอุปสงค์การกระทำความผิดทางเพศในเชิงพาณิชย์และลดอุปสงค์การท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็กภายในประเทศ^{๑๓} จะช่วยลดปัญหาการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้น เพื่อรักษาระดับความพยายามและพัฒนาความพยายามของตนให้ยกระดับขึ้นไปอยู่ใน Tier 1 เหมือนฟิลิปปินส์ได้ในอนาคต ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อกัมพูชาเท่านั้น แต่ยังส่งผลดีต่อภูมิภาคด้วย

^{๑๓} Ibid, p. 113-114.